مبنایی برای رد صلاحیت در حوزه انتخابات ریاست جمهوری نداریم

عباسعلی کدخدایی، سخنگوی شورای نگهبان در پاسخ به سؤالی درباره بحث رد صلاحیت نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری، گفت: «ما در حوزه انتخاب ریاست جمهوری عبارت رد صلاحیت نداریم، بلکه شورای نگهبان صلاحیت افراد واجد شرایط را احراز می‌کند.» وی افزود: «اصل ۱۱۵ قانون اساسی شرایطی را مانند ایرانی الاصل بودن، رجل سیاسی، مذهبی، مدیر، مدبر و... برای نامزد انتخابات ریاست جمهوری ذکر کرده است؛ اعضای شورای نگهبان هم این شرایط را با مستندات پرونده انطباق می‌دهند و نهایتا با انجام رأی‌گیری مخفی نفر یا نفرات واجد شرایط را اعلام می‌کنند. اما قانونگذار درباره بقیه افراد که شرایط کافی برای نامزدی انتخابات را ندارند، سکوت کرده و حکم دیگری را اعلام نکرده است که بخواهیم نسبت به آنها واژه رد صلاحیت را به کار گیریم.» سخنگوی شورای نگهبان خاطرنشان کرد: «چون ما رد صلاحیت نداریم، قانونگذار هم هیچ مرحله‌ای را برای اعتراض در این بخش در نظر نگرفته است و طبیعتا اعتراضی هم وجود ندارد. بررسی مجدد هم به هیچ‌وجه وجود ندارد.»

کنش‌های سیاسی نامزدهای انتخاباتی در ایام باقیمانده فرصت تبلیغاتی ریاست جمهوری ۱۴۰۰ روند فعالانه‌تری پیدا کرد. دیروز نامزدها به تبیین برخی برنامه‌های خود در حوزه مسائل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی پرداختند.

افتتاح تلویزیون اینترنتی جهاد و جهش

استودیوی شبکه اختصاصی «جهاد و جهش» در فضای مجازی با حضور سعید جلیلی در ساختمان شهدای رادیو آغاز به کار کرد. جلیلی دراین باره گفت: به همت جوانان متخصص، انقلابی و باانگیزه کشورمان در رسانه ملی امکانی برای کاندیداها قرار داده شده که می‌توانیم برنامه‌های خود را در آن منتشر کنیم. وی تصریح کرد: برنامه ما مبتنی بر هشت سال کارکارشناسی و میدانی بوده که در قالب کارگروه‌های مختلف دولت سایه به سرانجام رسیده و معتقدیم با این برنامه‌ها نه‌تنها کشور را اداره خواهیم کرد بلکه با یک نگاه واقعی، جهش خواهیم داد.

ساخت یک میلیون مسکن در سال

سید ابراهیم رئیسی در حاشیه ضبط برنامه انتخاباتی خود عنوان کرد که می‌شود سالی یک میلیون مسکن ساخت. برخورد با قاچاق با تجدید نظر در نظامات پولی و مالی و ورود پول ارز حاصل از صادرات به چرخه تولید، نظارت بر ارز حاصل از صادرات، پیوند سامانه‌های الکترونیک بانک مرکزی، وزارت اقتصاد، سازمان بنادر و کشتیرانی و گمرکات برای نظارت برخط بر کل روند تبادلات پولی و کالایی کشور، نظارت دقیق بر زنجیره تامین، تولید، توزیع و مصرف کالا از جمله راهکارهای ارائه شده از سوی این نامزد انتخابات ریاست جمهوری بود. خبر دیگر این‌که حامیان این نامزد انتخاباتی سامانه‌ای تحت عنوان هر خانه یک ستاد آیت ا... رئیسی راه اندازی کردند.

تثبیت جایگاه واقعی اتاق بازرگانی

محسن رضایی با حضور در جمع فعالان اقتصادی در محل اتاق بازرگانی تهران وعده داد اگر رئیس جمهوری شود جایگاه واقعی اتاق بازرگانی را بازخواهد گرداند. وی همچنین درباره رویکردش به مذاکرات گفت: مذاکرات را ادامه خواهیم داد. آمریکا باید به تعهدات خود عمل کند. تعامل با قدرت‌های بین‌المللی نیاز به اهرم دارد. اهرم «ایران منطقه‌ای» است. اگر حضور فرهنگی، سیاسی، تجاری و امنیت‌سازی در منطقه داشته باشیم، ایران منطقه‌ای شکل خواهد گرفت. رضایی در خصوص توافق با چین گفت: آن توافقی که با چین نوشته شده ناقص است و من از حالت یکطرفه به دوطرفه تغییر خواهم داد.

بستن تمام منافذ فساد

علیرضا زاکانی نامزد انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ هم در شعارها و برنامه‌ها خود بر مبارزه با فساد تاکید کرد. وی در صفحه شخصی خود در توییتر این گونه گله‌گزاری کرد که وقتی از مبارزه با فساد حرف می‌زند به خانواده او حمله می‌کنند. ناجوانمردی تا کجا؟ زاکانی در ادامه تاکید کرد: زمان مجلس دهم پرونده‌ای یک میلیارد دلاری را دنبال می‌کردم، گفتند مگر تو کی هستی؟ گفتم وقتی نماینده مردم بودم گنده‌هاتون رو به مجلس می‌کشاندم؛ الان که خود مردم هستم. او وعده داد در صورتی که رئیس جمهوری شود تمام منافذ فساد را خواهد بست.

تغییر ساختار نظامات اداری کشور

سید امیرحسین قاضی‌زاده هاشمی در حاشیه ضبط برنامه انتخاباتی خود گفت که برای حل مشکلات کشور برنامه‌هایی دارد. به گفته وی، تغییر ساختار نظامات اداری کشور می‌تواند زمینه اصلاحات نهادین، پایدار و بنیادین را فراهم کند. این نامزد انتخاباتی با بیان این‌که باید از دعواهای سیاسی، قومی و قبیله‌ای و دوقطبی‌های بی‌دلیل و احمقانه فاصله بگیریم خاطرنشان کرد که فقط داشتن چند برنامه و انجام چند جابه‌جایی در مدیران کفایت نمی‌کند. امروز کل انتخابات به تغییر مدیران تبدیل شده به طوری که گروه دوستی افراد جدید جای گروه دوستی افراد قبل را می‌گیرد.

مدرنیزاسیون کشاورزی؛ اولویت دولت آینده

محسن مهرعلیزاده روز سه‌شنبه در حساب کاربری خود در توییتر نوشت: ایران در خطر است. ورشکستگی آبی را باید به‌عنوان یکی از بحران‌های اصلی کشور به رسمیت بشناسیم. وی نوشت: مدرنیزاسیون کشاورزی، باید یکی از اولویت‌های دولت آینده برای حل این مشکل باشد. خبر دیگر درباره این نامزد انتخاباتی این‌که به گفته محمود صادقی، جبهه اصلاحات برای دریافت برنامه مهرعلیزاده هنوز تصمیمی نگرفته و در میان اعضای جبهه اصلاحات برای دریافت برنامه این نامزد انتخاباتی اختلاف نظر وجود دارد. در عین حال بعضی از اعضای این جبهه معتقدند اگر مهرعلیزاده و همتی تمایل دارند، برنامه‌های خود را به جبهه ارائه کنند.

شایسته‌سالاری شفاف و بدون تبعیض

عبدالناصر همتی هم دیروز در توییتر دست به قلم شد و در صفحه شخصی خود نوشت: «تاراندن سرمایه‌های انسانی از عرصه مدیریتی کشور، مانعی بزرگ در مسیر توسعه است و تنگ‌نظری‌ها و گزینش‌های تبعیض‌آمیز راه را بر تنفس ساختار تصمیم‌سازی کشور بسته است.» این نامزد سیزدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری گفت: «من نظام گزینشی کنونی را ضد توسعه می‌دانم و برای تقویت فرآیندهای شایسته‌گزینی شفاف و بدون تبعیض اولویت قائلم.» وی همچنین در توییتی دیگر نوشت: «بسته جامعی برای رونق اقتصاد سینما در دوره بعد از واکسیناسیون عمومی تدوین و اجرا می‌شود.»

رئیس مرکز افکارسنجی ایسپا در گفت‌وگو با جام جم از آخرین وضعیت رای دهندگان میزان مشارکت و نتیجه نظرسنجی‌ها می‌گوید

۸۰ درصد رای دهندگان کاری به جناح‌ها ندارند

گروه سیاسی

هرچه از زمان اعلام اسامی هفت نامزد مورد تایید شورای نگهبان به سمت ۲۸ خرداد حرکت می‌کنیم ضرورت مطالعه افکارعمومی - افکارسنجی و نظرسنجی - بیشتر مورد توجه داوطلبان سیزدهمین انتخابات ریاست جمهوری و هواداران نامزدها قرار می‌گیرد تا جایی که برخی معتقدند با توجه به این اصل که در ایران ما شاهد تنوع اقوام و خرده‌فرهنگ‌های مختلف و وجود طبقات و گروه‌های گوناگون هستیم باید در ایام تبلیغات، روزانه اقدامات نامزدها مورد بررسی قرار گیرد. این موضوع بهانه‌ای شد تا به سراغ مهدی رفیعی‌بهابادی، رئیس مرکز افکارسنجی ایسپا برویم تا درباره نظرسنجی‌های اخیر این نهاد در بازه انتخاباتی گفت‌وگویی داشته باشیم که مشروح آن در ادامه آمده است.

۲ دلیل عمده عدم مشارکت در انتخابات ۱۴۰۰

در خصوص افکارسنجی برای انتخابات ریاست جمهوری نکاتی مطرح است. به صورت شفاف بفرمایید سازوکار انجام این نظرسنجی‌ها به چه شکل است؟

ما از شهریور تا هفته گذشته، هفت نظرسنجی داشته‌ایم که به‌صورت تلفنی انجام شده و از هفته جاری یعنی ۹ خرداد ۱۴۰۰ کارهای حضوری را نیز آغاز کردیم و تا روز انتخابات سه چهار نظرسنجی حضوری هم خواهیم داشت و در کنار آن نظرسنجی‌های تلفنی را نیز انجام می‌دهیم. در واقع ما برای پیش‌بینی‌های ایام تبلیغات، بیشتر از نظرسنجی‌های حضوری استفاده خواهیم کرد و نظرسنجی‌های تلفنی در این ایام بیشتر برای ما جنبه اعتبارسنجی و روش‌شناختی آن مهم خواهد بود.

بزرگ‌ترین چالشی که در نظرسنجی‌ها داشته‌اید چه مواردی بوده و طبق نظرسنجی‌ها، مهم‌ترین دلیل افرادی که نمی‌خواهند در انتخابات شرکت کنند، چیست؟

این موضوع دلایل متعدد دارد اما دو دلیل نسبت به بقیه موارد اهمیت بیشتری دارد و پاسخگویانی که می‌گویند ما در انتخابات شرکت نمی‌کنیم به آن استناد می‌کنند. اولین عامل، وضعیت نامناسب اقتصادی و دومین دلیل نیز نبود چشم‌انداز مثبت و امیدواری برای بهبود وضعیت در دولت آینده است. به عبارت دیگر، وضعیت بد اقتصادی وجود دارد و ناامیدی از بهبود اوضاع هم به آن اضافه شده‌است. از این‌رو بخش مهمی از کسانی که مشارکت نمی‌کنند، معتقدند هر فردی که انتخاب شود بازهم تفاوتی ندارد.

نامزدها چشم‌انداز مثبتی برای بهتر شدن وضعیت موجود ارائه کنند

آیا شما در نظرسنجی‌های خود راهکار و پیشنهادی نیز برای چالش‌های مطرح شده، می‌پرسید؟

در نظرسنجی نمی‌توان این موضوع را مستقیم از مردم پرسید؛ چراکه ما باید در نظرسنجی افکارعمومی را تحلیل کنیم و سؤالات روشن بپرسیم که نیاز به تحلیل پاسخگو نباشد، لذا آنها مهم‌ترین دلایل خود را به‌طور مثال برای عدم شرکت در انتخابات مطرح می‌کنند و تحلیلگران باید روی این پاسخ‌ها نظر بدهند که اکنون باید چه کار کرد.

مثلا وضعیت اقتصادی در ظرف مدت کوتاهی درست نخواهد شد. از سوی دیگر ناامیدی از وضع موجود نیز تنها در صورتی بهبود پیدا می‌کند که نامزدها چشم‌انداز مثبتی درباره بهتر شدن وضعیت موجود ارائه کنند. اگر در این ایام تبلیغات، ناامیدی به واسطه برنامه نامزدها کم شود شاید شرایط فرق کند. اما صحنه فعلی انتخابات چنین چیزی را نشان نمی‌دهد.

مردم دیگر با برنامه‌های پوپولیستی نامزدها اغوا نمی‌شوند

اگر نامزدها با برنامه‌های واقعی و کاربردی به عرصه بیایند آیا این موضوع می‌تواند در بهبود نظر کسانی که معتقد به عدم شرکت در انتخابات هستند، موثر باشد؟

بله، در حال حاضر برنامه‌های پوپولیستی دیگر بین مردم خواهان ندارد و این گونه موضوعات در وضعیت فعلی اثرگذار نیست. در حال حاضر شعارهای بزرگی داده می‌شود و مثلا می‌گویند در ظرف چند ماه کارهای بزرگی می‌کنیم اما اینها دیگر برای مردم باورپذیر نیست، چراکه از سال‌های گذشته این موضوعات را شنیده و دیده‌اند که چنین مسائلی دیگر شدنی نیست، بنابراین مردم با برنامه‌های پوپولیستی نامزدها اغوا نمی‌شوند. مردم در حال حاضر باید باور کنند یک کاندیدا شعار نمی‌دهد و پیشنهادهای واقعی برای اصلاح وضع موجود دارد، لذا شعار دادن درباره کارهای نشدنی نمی‌تواند افراد را برای رای دادن ترغیب کند.

نظرسنجی جدید درباره گرایش افراد مردد

درباره نظرسنجی که پیرامون رای به افراد مشخص می‌شود، آیا دلیل این موضوع که چرا مردم به برخی ترغیب بیشتری دارند هم مشخص است؟

خیر ما اصلا نپرسیدیم چرا شما به این افراد رای می‌دهید، اما مشخص بود درصد قابل‌توجهی کاندیدای خود را انتخاب نکرده‌اند. سوال مهم این است کسانی که نامزد نهایی خود را مشخص نکرده‌اند در حال حاضر بیشتر به چه کسی گرایش دارند از این رو این سوال را در نظرسنجی جدید خود که تا چند روز آینده منتشر خواهیم کرد، می‌پرسیم.

در واقع ما از سوال شوندگان می‌پرسیم اگر همین امروز انتخابات برگزار شود شما بیشتر به کدام یک از نامزدها تمایل دارید؛ لذا نتایج این نظرسنجی تا آخر هفته جاری منتشر خواهد شد.

با توجه به این که رهبر انقلاب تاکید کردند مشارکت مردم ربطی به این اسم یا آن اسم ندارد و مردم به دنبال فردی هستند که اراده و کارآمدی بالا برای حل مشکلات داشته باشند. به طور مشخص بفرمایید برای عملیاتی کردن این موضوع در جهت افزایش مشارکت چه اقداماتی باید انجام داد؟

برخی از مردم معتقدند وضعیت اقتصادی ما باید خوب شود و آنها کار واقعی و موثر می‌خواهند اما بخش قابل‌توجهی از مردم نیز چنین اراده و توانی را در گزینه‌های فعلی نمی‌بینند.

همه ما با این صحبت رهبر معظم انقلاب که مردم از نامزدها و رئیس جمهوری آینده کار می‌خواهند موافق هستیم و طبق نظرسنجی‌ها اقتصاد و عدالت در همه حوزه‌ها و در راس آن در حوزه اقتصادی برای مردم بسیار پررنگ و مهم است اما این‌که آیا در بین گزینه‌های فعلی فردی را می‌بینند که بخواهد به این نیازشان پاسخ دهد، پاسخ من بر اساس نظرسنجی‌ها این است که بخشی زیادی از کسانی که در انتخابات شرکت نمی‌کنند، فعلا چنین فردی را بین کاندیداهای فعلی نمی‌بینند.

در سال ۹۲ امید مردم برای تغییر بالا بود

با توجه به نظرسنجی‌ها در سال‌های گذشته وضعیت نارضایتی‌ها در انتخابات قبل به چه صورت بوده، ضمن این‌که در برخی انتخابات گذشته آقایان احمدی‌نژاد و هاشمی رفسنجانی رد صلاحیت شدند.

در سال ۹۲ مردم از دولت آقای احمدی‌نژاد به شدت ناراضی بودند، اما متغیری که در آن دوره در نظرسنجی وجود داشت امید به آینده بود؛ به این معنا که وقتی ما از مردم می‌پرسیدیم شما چقدر برای اصلاح وضعیت در دوره بعدی امید دارید، درصد قابل‌توجهی از مردم در سه ماهه اول دولت آقای روحانی و آبان ۹۲ گفتند حتما در دولت آقای روحانی وضعیت بهتر خواهد شد و در همان مقطع ۴۸ درصد مطرح کردند ما امید بسیار زیادی داریم که دولت آقای روحانی موفق باشد و ۲۵ درصد گزینه تا حدودی را برای امیدواری مطرح کردند؛ بنابراین با وجود مشکلات در سال ۹۲ امید مردم بالا بود. یعنی مردم با توجه به گزینه‌های آن دوره احساس کردند می‌توان امیدوار بود و بعد از این‌که آقای هاشمی رد صلاحیت شد به دلیل حمایت ایشان از آقای روحانی به سمت رئیس جمهور فعلی رفتند اما حالا بخش مهمی از مردم به این نتیجه رسیده‌اند ما اصلاح‌طلب و اصولگرا را آزموده‌ایم.

نارضایتی از دولت آقای احمدی‌نژاد در سه سال پایانی بسیار افزایش پیدا کرده‌بود، یعنی ما هرچه از سال ۸۸ دورتر شدیم میزان نارضایتی از عملکرد آقای احمدی‌نژاد نیز افزایش یافت تا این‌که در سال ۹۲ مردم نسبت به آینده امیدوار شدند و تا چند ماه پس از انتخابات نیز امیدشان بسیارزیاد بود اما در حال حاضر درصد کسانی که فکر می‌کنند در دولت آینده وضعیت بهتر می‌شود بسیار کمتر شده‌است.

مجموع گرایش اصولگرا و اصلاح‌طلب بین مردم زیر ۲۰ درصد

درباره گرایش سیاسی مردم هم آماری دارید؟

در حال حاضر یکی از نتایجی که ما در نظرسنجی‌ها به آن رسیده‌ایم این است که میزان تمایل مردم به گرایش‌های سیاسی اصلاح‌طلب و اصولگرا به‌شدت کاهش پیدا کرده‌است؛ به طور مثال مجموع گرایش اصولگرا و اصلاح‌طلب در آخرین نظرسنجی تلفنی به زیر ۲۰ درصد رسیده که البته ممکن است در نظرسنجی حضوری مقداری از این بالاتر باشد در حالی‌که سال ۹۶ و نزدیک انتخابات این عدد حدود ۴۳ درصد بوده‌است. لذا این موضوع نشان می‌دهد تفاوت الان با سال ۹۲ این است که بخشی از مردم چشم‌انداز و امید مثبتی برای تغییر ندارند.

آیا در این نظرسنجی‌ها مشخص است این نارضایتی چند درصد به عملکرد دولت فعلی باز می‌گردد؟

ما نمی‌توانیم این موضوعات را از یکدیگر تفکیک کنیم؛ چرا که این ساختار در هم تنیده‌است و نمی‌توانیم همه را به دولت ربط بدهیم یا ندهیم البته تفکیک این موضوع نیز کار درستی نیست و بخش مهمی از مردم هم ساختار را یکپارچه می‌بینند و تفاوتی بین بخش‌های مختلف قائل نیستند.

با توجه به این نظرسنجی آیا ما در انتخابات پیش رو شاهد شکل گیری دو قطبی خواهیم بود؟

با توجه به فضای رقابتی که تاکنون وجود نداشته‌است احتمال چنین نکته‌ای را هم ضعیف می‌دانم؛ چرا که اختلاف رأی آقای رئیسی با بقیه بسیار زیاد است و فضای رقابت فعلی داغ نیست. به همین دلیل باید تا زمان مناظره‌ها منتظر باشیم ببینیم چه اتفاقی می‌افتد؛ بنابراین چنین شواهدی حداقل تا الان وجود ندارد.

آیا ممکن است آمار درباره گرایش به نامزدها تا زمان انتخابات تغییر کند؟

گرایش کماکان به سمت آقای رئیسی است و تقریبا نصف کسانی که هنوز در مورد گزینه انتخابی به قطعیت نرسیده‌اند، آقای رئیسی را مطرح می‌کنند؛ یعنی شواهد نشان می‌دهد حتی کسانی که نسبت به نامزدها دچار تردید هستند، رای‌شان فعلا بیشتر به سمت آقای رئیسی است.

نرخ مشارکت حدود ۴۰ درصد

چند روز بیشتر به سیزدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری باقی نمانده و نگرانی‌هایی پیرامون نرخ مشارکت از سوی برخی کارشناسان همچنان مطرح است؛ موضوعی که رئیس ستاد انتخابات کشور در همایش معاونین سیاسی، امنیتی و اجتماعی استانداری‌های سراسر کشور به آن پرداخت.

جمال عرف با بیان این‌که مشارکت حداکثری ضامن اقتدار و ثبات ملی است اظهار کرد: طبق آخرین گزارش‌های موثق ارائه شده ازجمله نظرسنجی ایسپا، نرخ مشارکت حدود ۴۰ درصد است و باید تلاش کنیم این نرخ مشارکت به درجه بالایی ارتقا یابد.

براساس آخرین نظرسنجی صورت‌گرفته از سوی مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا) که در روزهای ۵ و ۶ خرداد و با توجه به معیارهایی ازجمله میزان مشارکت در انتخابات و گرایش مردم به نامزدهای انتخاباتی صورت گرفته بود، میزان مشارکت برابر با ۳۶ درصد بود.
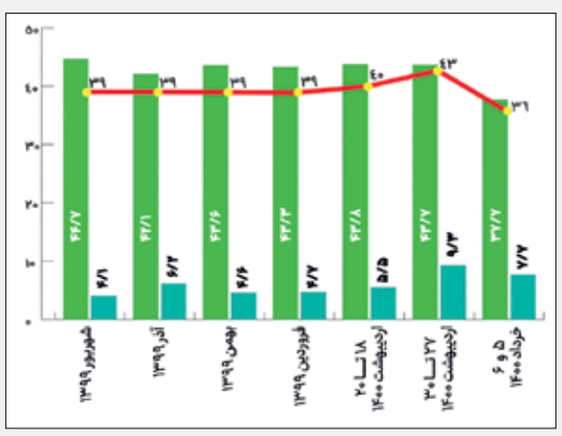
از میان افرادی که گفته‌اند قطعا یا احتمالا در انتخابات شرکت خواهند کرد، ۴۳/۹ درصد ابراهیم رئیسی، ۳/۷ درصد محسن رضایی، ۱/۸ درصد سعید جلیلی، ۱/۰ درصد امیرحسین قاضی‌زاده هاشمی، ۱/۰ درصد عبدالناصر همتی، ۰/۴ درصد محسن مهرعلیزاده و ۰/۲ درصد علیرضا زاکانی را برگزیده‌اند. ۴۸ درصد از افرادی که تصمیم دارند به طور قطع یا احتمال زیاد در انتخابات شرکت کنند هنوز از بین افراد حاضر در لیست نمی‌دانند به کدام گزینه رأی خواهند داد و هیچ‌کدام را انتخاب نکرده‌اند.